

Міністерство освіти і науки України
Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара
Факультет суспільних наук і міжнародних відносин
Кафедра філософії

Затверджено:
Ректор ДНУ
імені Олеся Гончара
проф. ПОЛЯКОВ М. В.


" 01 " 20 16 р.

Погоджено:
Проректор з науково-
педагогічної роботи
проф. ЧЕРНЕЦЬКИЙ С.О.


" 01 " 02 20 16 р.

ПРОГРАМА

комплексного кваліфікаційного екзамену
за напрямом підготовки "Філософія"

Затверджена на засіданні ради факультету
суспільних наук і міжнародних відносин
протокол № 6 від 10 грудня 2015 р.

Декан факультету суспільних наук
і міжнародних відносин, проф.

 ТОКОВЕНКО О. С.

Бакалавр з філософії повинен мати високий рівень професійної компетенції, що включає:

- ✓ розуміння теоретичних основ професії;
- ✓ володіння професійними навичками, зокрема культурою сучасного філософського мислення та мовлення;
- ✓ готовність діяти згідно етичних засад педагогічного чи дослідницького фаху.

Важливими складовими підготовки бакалаврів філософії є:

- ✓ опанування знаннями, передусім з історії філософії та сучасного стану філософської та релігієзнавчої думки, суміжних гуманітарних галузей знання, а також педагогіки та фахових методик;
- ✓ формування навичок в галузі педагогічної та дослідницької діяльності;
- ✓ формування професійних цінностей, засад фахової етики.

Комплексний кваліфікаційний екзамен рівня «бакалавр» за напрямом підготовки «філософія» включає в себе знання з наступних розділів: Філософська пропедевтика, історія філософії, соціальна філософія, теоретична філософія, релігієзнавство і історія релігій.

Комплексний кваліфікаційний екзамен за рівнем «бакалавр» з напряму підготовки «філософія» буде оцінюватися за 100-бальною шкалою оцінювання і складатися із тестових завдань. Кожний варіант тестового завдання включає в себе 45 тестових питань, за які студент може набрати максимально 100 балів. Набір тестових питань для кожного варіанту тестового завдання формується шляхом підбору з 6 розділів за «Загальним критерієм оцінювання тестових завдань».

Розділ I. Філософська пропедевтика	- 45 тестових питань
Розділ II. Історія філософії	- 270 тестових питань
Розділ III. Соціальна філософія	- 165 тестових питань
Розділ IV. Теоретична філософія	- 75 тестових питань
Розділ V. Релігієзнавство	- 60 тестових питань
Розділ VI. Історія релігій	- 60 тестових питань

На виконання роботи відведено **120 хвилин**

Загальний критерій оцінювання тестових завдань:

Тестове завдання (100 балів)

Тестове завдання формуються з наступних розділів:

1. Розділ I. Філософська пропедевтика – 3 тестових питання (0-8 балів)

- завдання відкритої форми з короткою відповіддю – 1 тестове питання (0-4 балів);
- завдання з вибором однієї правильної відповіді – 2 тестових питання (по 0-2 бали за кожне тестове питання)

2. Розділ II. Історія філософії – 18 тестових питань (0-40 балів)

- завдання на встановлення відповідності («логічні пари») – 1 тестове питання (0-4 бали, 1 бал можна отримати за кожну правильно вказану відповідність («логічну пару»));
- завдання відкритої форми з короткою відповіддю – 1 тестове питання (0-4 бали);

– завдання з вибором однієї правильної відповіді – 16 тестових питань (по 0-2 бали за кожне тестове питання).

3. Розділ III. Соціальна філософія – 11 тестових питань (0-24 балів):

– завдання відкритої форми з короткою відповіддю – 1 тестове питання (0-4 балів);
– завдання з вибором однієї правильної відповіді – 10 тестових питань (по 0-2 бали за кожне тестове питання).

4. Розділ IV. Теоретична філософія – 5 тестових питань (0-12 балів):

– завдання відкритої форми з короткою відповіддю – 1 тестове питання (0-4 балів);
– завдання з вибором однієї правильної відповіді – 4 тестових питання (по 0-2 бали за кожне тестове питання).

5. Розділ V. Релігієзнавство – 4 тестових питання (0-8 балів):

– завдання з вибором однієї правильної відповіді – 4 тестових питання (0-2 балів).

6. Розділ VI. Історія релігій – 4 тестових питання (0-8 балів):

– завдання з вибором однієї правильної відповіді – 4 тестових питання (0-2 балів).

Всього кожне тестове завдання включає у себе 45 тестових питань (з 6 розділів), за які можна отримати максимально 100 балів (з яких 4 тестових питання відкритої форми з короткою відповіддю (за які можна отримати 16 балів), 1 тестове питання на встановлення відповідності («логічні пари») (за яке можна отримати 4 бала, 1 бал можна отримати за кожну правильно вказану відповідність («логічну пару»)) та 40 питань з вибором однієї правильної відповіді (за які можна отримати 80 балів)).

понад 90 балів за правильні відповіді – «відмінно»;

76-90 балів за правильні відповіді – «добре»;

60-75 балів за правильні відповіді – «задовільно»;

менше 60 балів за правильні відповіді – «незадовільно».

Оцінювання результатів відповідей відбувається за такими загальними критеріями:

«відмінно» - завдання виконано повністю, відповідь обґрунтовано, висновки та пропозиції аргументовано і оформлено належним чином;

«добре» - завдання виконано повністю, але допущені незначні помилки у розрахунках або оформленні; або при належному оформленні виконано не менше ніж на 75%;

«задовільно» - завдання виконано не менше ніж на 60% за умови належного оформлення; або не менш ніж на 75%, якщо допущені незначні помилки у розрахунках або оформленні.

Переведення підсумкової оцінки атестація, вираженої у балах за багатобальною шкалою, в оцінки за національною шкалою та шкалою ЄСПК здійснюється відповідно до такої таблиці:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄСПК	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсової роботи (проекту), практики, атестації	для заліку
90-100	A	відмінно	

82-89	B	добре	зараховано
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F*	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

* - оцінка F виставляється тільки за результатами складання заборгованості комісії
Тривалість комплексного кваліфікаційного екзамену – 120 хвилин.

Міністерство освіти і науки України
Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара
Факультет суспільних наук і міжнародних відносин
Кафедра філософії

КОМПЛЕКСНИЙ КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН ЗА РІВНЕМ БАКАЛАВР
З НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ «ФІЛОСОФІЯ»

Студента/ки _____ (прі-
звище, ім'я, по-батькові)

Дата _____ Варіант завдання № _____

№ за- вдан- ня	Відпо- відь	№ за- вдан- ня	Відпо- відь	№ за- вдан- ня	Від- повідь	№ за- вдан- ня	Відпо- відь
1		13		25		37	
2		14		26		38	
3		15		27		39	
4		16		28		40	
5		17		29		41	
6		18		30		42	
7		19		31		43	
8		20		32		44	
9		21		33		45	
10		22		34			
11		23		35			
12		24		36			

_____ (підпис студента)

Підсумок з тестування

Голова екзаменаційної
комісії

_____ д. філос. н. В.Б. О कोरोков

Члени комісії

_____ д. філос. н. С.В. Шевцов
_____ к. філос. н. В.І. Пронякін

Секретар

_____ ст. лабор. М.С. Полісюк

Розділ I. Філософська пропедевтика.

1. Філософія як світогляд.
2. Предмет філософії.
3. Філософія в системі духовної культури людства.
4. Філософія як самосвідомість епохи.
5. Походження філософії. Проблемність цього питання з історико-філософської точки зору.
6. Філософія і наука.
7. Філософія і культура.
8. Світогляд і його структура.
9. Місце філософії в структурі світогляду.
10. функції філософії.

Список рекомендованої літератури

1. *Алексеев П.В., Панин А.В.* Философия: Учебник. – М., 1998.
2. *Введение в философию: Учебник для вузов. В 2 ч. / Фролов И.Т. и др.* – М., 1989.
3. *Горак Г.І.* Філософія. – К., 1998.
4. *Гнатенко П.І., О कोरोков В.Б., Пронякін В.І., Осетрова О.О.* Основи філософії. Навчальний посібник. – К., 2009.
5. *Канке В.А.* Философия. Исторический и систематический курс. – М., 1996.
6. *Максюта М.Є.* Вступ до філософії. К., 2000.
7. *Радугин А.А.* Философия. Курс лекций. – М., 1995.
8. *Спиркин А. Г.* Основы философии. – М., 2000.
9. *Філософія.* Курс лекцій: Навч. посібник / І.В. Бичко, Ю.В. Осічнюк, В.Г. Табачковський та ін. – К., 1994.
10. *Філософія.* Навчальний посібник (курс лекцій). / За ред. проф. І.Ф.Надольного. – К., 1997.
11. *Філософія.* Підручник / Г.А. Заїченко, В.М. Сагатовський, І.І. Кальний та ін. / За ред. Г.А. Заїченка та ін. – К., 1995.
12. *Философия: учебник для высших учебных заведений.* – Р-н-Д., 1997.
13. *Новая философская энциклопедия.* В 4. т. – М., 2000.
14. *Философская энциклопедия* в 5 т.
15. *Философский энциклопедический словарь.* М., 1989.

Розділ II. Історія філософії.

1. Головні риси досократичної античної думки.
2. Ейдетична метафізика Платона. Теорія пізнання Платона.
3. Політичне вчення та соціальний утопізм Платона.
4. Аристотель: метафізика, логіка, етика.
5. Теорія держави Арістотеля. Доля Арістотеля як політика.
6. Головні риси філософування на Стародавньому Сході.
7. Морально-етична спрямованість філософії конфуціанства.
8. Даосизм: метафізика, антропологія, етика.
9. Езотеризм буддійської філософії.
10. Ортодоксальна система філософії санх'я.

11. Головні риси середньовічної філософії. Теоцентризм, телеологізм, провіденціалізм, есхатологізм.
12. Філософія Августина Аврелія. Її світоглядний зміст та місце в історії християнської філософської думки.
13. Становлення академічної філософії середньовіччя. Номіналізм та реалізм. Тома Аквінський. Впровадження аристотелізму у християнську релігійну філософію.
14. Тома Аквінський. Розподіл функцій філософії і теології та його фундаментальне значення для подальшого розвитку західної філософської думки.
15. Гуманістична світоглядна домінанта філософії Ренесансу.
16. Філософія Нового Часу: від антропоцентризму до наукоцентризму.
17. Методологічна спрямованість філософії Ф. Бекона.
18. Т. Гоббс та Дж. Локк: обґрунтування емпіризму.
19. Раціоналістичний пафос філософування Р. Декарта та Г. В. Ляйбніца.
20. Трансцендентальна філософія І. Канта. Етичні погляди І. Канта. Моральне обґрунтування метафізики.
21. Філософія Й. Г. Фіхте. Науковчення.
22. Діалектична логіка Г. Гегеля.
23. Трансцендентальний ідеалізм Ф. Шеллінга.
24. Криза класичної філософської парадигми. Становлення некласичного типу філософування, його головні риси та відмінності.
25. Екзистенціальна спрямованість філософії С. Кіркегора.
26. Критика засад раціоналістичної філософії А. Шопенгауером.
27. Метафізика Ф. Ніцше. Ставлення Ф. Ніцше до релігії та моралі.
28. Марксистська філософія. Інтерпретація «основного питання філософії».
29. Філософія прагматизму. Утилітаризм та інструменталізм.
30. «Філософія життя» та неокантіанство. Культурологічний поворот у філософії. Розрізнення предмету та методу наук про природу та наук про дух.
31. Неопозитивістська версія філософії. Л. Вітгенштейн про значення логіки. Постпозитивізм. Проблематика логіки науки.
32. Інтуїтивізм у філософії першої половини ХХ ст. Вчення А. Бергсона про творчу еволюцію.
33. Екзистенціальна філософія у ХХ ст. Людина та свобода.
34. Головні відмінності та етапи історичного розвитку української філософської думки.
35. Філософська спадщина Києво-Могилянської академії: загальний огляд.
36. Антропологія та етика Г. С. Сковороди.
37. Метафізика П. Д. Юркевича. Вчення П. Д. Юркевича про досвід та розум.
38. Соціальні та антропологічні вчення в українській думці другої половини ХІХ – першої половини ХХ ст.
39. Українська філософська думка у ХХ ст.
40. Світоглядний зміст полеміки слов'янофільства і західництва у російській філософській думці першої половини ХІХ ст.
41. Філософія всеєдності Вл. Соловйова. Етичні та антропологічні погляди Вл. Соловйова.
42. Етико-антропологічна спрямованість російської релігійно-філософської думки першої половини ХХ ст. Персоналістичне вчення М. Бердяєва.
43. Філософія марксизму.

44. Феноменологія «пізнього» Е. Гуссерля. Принцип інтерсуб'єктивності. Поняття «життєвого світу».
45. Фундаментальна онтологія М. Гайдеггера. Поняття *Dasien*.
46. Феноменологічна концепція Ж.-П. Сартра. Місце і роль уявленого у предметі феноменології.
47. Герменевтична рефлексія М. Гайдеггера. Смысловий рух розуміння.
48. Основні принципи герменевтичної філософії за Х.-Г. Гадамером.
49. Постструктуралізм. Відношення до традиції. Поняття деконструкції.
50. Сучасна комунікативна філософія. Поняття апріорі комунікативних спільнот.
51. Проблема людини в філософії М. Шелера. Буття людини і космос. Метаантропологія.
52. Психоаналітична концепція людини. З. Фрейд про репресивну роль культури.
53. Поняття колективного безсвідомого. Вчення К. Г. Юнга про соціокультурні архетипи.

Список рекомендованої літератури

1. *Гнатенко П.І., Окороков В.Б., Пронякін В.І., Осетрова О.О.* Основи філософії. Навчальний посібник. – К., 2009.
2. *Горський В. С.* Історія української філософії. Навчальний посібник. – К., 2001.
3. *Зотов А.Ф., Мельвиль Ю.К.* Западная философия XX века. Учебное пособие. М. 1998.
4. *Тарасенко М.Ф., Русин М.Ю., Бичко А.К. та ін.* Історія філософії України. Підручник. – К., 1994.
5. *История философии.* Учебник для вузов // Ред. Н.И. Горлач, В.Г.Кремень, В.К. Рыбалко. Харьков, 2002.
6. *Канке В.А.* Философия. Исторический и систематический курс. – М., 1996.
7. *Краткий очерк истории философии.* – М., 1981.
8. *Максюта М.Є.* Філософія науки. Навчальний посібник. – К., 2004.
9. *Пролев С.В.* История античной философии. – К., 2001.
10. *Пронякін В.І.* Філософія стародавнього світу. Соціальні теорії античності. Навч. посібник. Д.: 2002.
11. *Спиркин А. Г.* Основы философии. – М., 2000.
12. *Філософія.* Підручник / Г.А. Заїченко, В.М. Сагатівський, І.І.Кальний та ін. / За ред. Г.А. Заїченка та ін. – К., 1995.
13. *Философия: Учебник / Под ред. В.Д. Губина, Т.Ю. Сидориной, В.П. Филатова.* – М., 1996.
14. *Блинников Л.В.* Великие философы. Словарь-справочник. М., 1997, 1999.
15. *Історія філософії України.* Хрестоматія. Упорядники: Тарасенко М.Ф., Русин М.Ю., Бичко А.К. та ін. – К., 1993.
16. *Ильин И.* Постмодернизм. Словарь терминов. – М., 2001.
17. *Мир философии: книга для чтения.* Ч. 1-2. – М., 1991.
18. *Новая философская энциклопедия.* В 4. т. – М., 2000.
19. *Постмодернизм.* Энциклопедия. Мн., 2001.
20. *Современная западная философия.* Словарь. – М., 1991.
21. *Современный философский словарь / Под ред. д.ф.н., проф. В.Е.Керимова* – М., Бишкек, Екатеринбург, 1996.
22. *Философская энциклопедия* в 5 т.
23. *Философский энциклопедический словарь.* М., 1989.

24. *Хрестоматия* по эллинистическо-римской философии. Свердловск, 1987.
25. *История философии*. Энциклопедия. – Мн., 2002.
26. *Новейший философский словарь*. – Мн., 1998.

Розділ III. Соціальна філософія.

1. Культура і цивілізація. Теоретико-методологічний аспект проблеми.
2. Релігія в системі культури. Релігія і філософія.
3. Специфіка естетичного відношення до дійсності. Культура, мистецтво, філософія.
4. Аксіологічна спрямованість сучасної філософської думки. Полеміка навколо питання про можливість загальнолюдських цінностей.
5. Цивілізаційний та формаційний підходи до аналізу суспільства.
6. Духовна сфера життя суспільства.

Список рекомендованої літератури

1. Андрущенко В.П., Михальченко М.І. Сучасна соціальна філософія. – К., 1996.
2. Горак Г.І. Філософія. – К., 1998.
3. Канке В.А. Философия. Исторический и систематический курс. – М., 1996.
4. Крапивенский С.Э. Социальная философия: Учебник для гуманитар.-соц. специальностей высших учебных заведений. – Волгоград, 1996.
5. Радугин А.А. Философия. Курс лекций. – М., 1995.
6. Спиркин А. Г. Основы философии. – М., 2000.
7. *Філософія*. Курс лекцій: Навч. посібник / І.В. Бичко, Ю.В. Осічнюк, В.Г. Табачковський та ін. – К., 1994.
8. *Філософія*. Навчальний посібник (курс лекцій). / За ред. проф. І.Ф.Надольного. – К., 1997.
9. *Философия: Учебник* / Под ред. В.Д. Губина, Т.Ю. Сидориной, В.П. Филатова. – М., 1996.
10. *Философия: учебник для высших учебных заведений*. – Р-н-Д., 1997.
11. *Философия. Учебное пособие*. / Под ред. Г.В. Осичнюка. – К., 1994.
12. *Мир философии: книга для чтения*. Ч. 1-2. – М., 1991.
13. *Современный философский словарь* / Под. ред. д.ф.н., проф. В.Е.Керимова – М., Бишкек, Екатеринбург, 1996.
14. *Соціальна філософія: Короткий Енциклопедичний Словник* / Загальна редакція і укладання: В.П. Андрущенко, М.І. Горлач. – Київ-Харків, 1997.
15. *Философская энциклопедия* в 5 т.
16. *Философский энциклопедический словарь*. М., 1989.

Розділ IV. Теоретична філософія

1. Місце та роль метафізики у складі філософського мислення.
2. Метафізика суб'єктивного духу та проблема соліпсизму.
3. Поняття і зміст онтології духу. Категоріальний склад метафізики свідомості і мислення.
4. Головні особливості метафізики історії та метафізики людини. Метафізика моральної свідомості.
5. Теорія пізнання як дисциплінарна частина філософського знання. Методи та форми наукового пізнання. Проблема істини в історичному розвитку вчень про пізнання.
6. Поняття наукової революції. Вчення Т. Куна про наукові парадигми.

7. Предмет і метод феноменологічної філософії. Специфіка феноменологічного погляду на буття.

Список рекомендованої літератури

1. *Введение в философию: Учебник для вузов. В 2 ч. / Фролов И.Т. и др. – М., 1989.*
2. *Горак Г.І. Філософія. – К., 1998.*
3. *Канке В.А. Философия. Исторический и систематический курс. – М., 1996.*
4. *Максюта М.Є. Філософія науки. Навчальний посібник. – К., 2004.*
5. *Поупкин Р., Строл А. Философия. Вводный курс. М., С.Пб., 1997.*
6. *Радугин А.А. Философия. Курс лекций. – М., 1995.*
7. *Спиркин А. Г. Основы философии. – М., 2000.*
8. *Філософія. Навчальний посібник (курс лекцій). / За ред. проф. І.Ф.Надольного. – К., 1997.*
9. *Філософія. Підручник / Г.А. Заїченко, В.М. Сагатовський, І.І.Кальний та ін. / За ред. Г.А. Заїченка та ін. – К., 1995.*
10. *Философия: учебник для высших учебных заведений. – Р-н-Д., 1997.*
11. *Философия. Учебное пособие. / Под ред. Г.В. Осичнюка. – К., 1994.*
12. *Мир философии: книга для чтения. Ч. 1-2. – М., 1991.*
13. *Новая философская энциклопедия. В 4. т. – М., 2000.*
14. *Современный философский словарь / Под. ред. д.ф.н., проф. В.Е.Керимова – М., Бишкек, Екатеринбург, 1996.*
15. *Философская энциклопедия в 5 т.*
16. *Философский энциклопедический словарь. М., 1989.*

Розділ V. Релігієзнавство

1. Предмет, структура та методологія релігієзнавства

Місце релігієзнавства як наукового дослідження релігії в системі гуманітарних наук. Предмет релігієзнавства. Нормативне та дескриптивне вивчення релігії. Принцип методологічної нейтральності. Розвиток уявлень про релігію. Виникнення окремих релігієзнавчих дисциплін. Філософія релігії: питання про сутність релігії, гносеологічну природу релігійної свідомості, її структуру та особливості змісту, характер релігійного відображення, формування релігійних понять, символів, образів.

2. Філософія релігії. Релігія, філософія і наука як форми суспільної свідомості. Співвідношення раціоналізму в богословсько-теологічному тлумаченні світу з вірою як специфічною релігійною формою його пізнання. Богословсько-теологічний антиномізм. Релігійна філософія як спроба раціонального пояснення світу та самої релігії з позицій розуму. Віра в науковій діяльності як об'єкт вивчення, а не інструмент пізнання. Протиставлення інтуїтивізму та ірраціоналізму раціональному пізнанню у філософії. Містицизм як особливий різновид богословсько-теологічного та філософського ірраціоналізму. Плюралізм поглядів на релігійний феномен. Релігійний феномен як один з об'єктів філософської рефлексії.

3. Соціологія релігій.

Теоретико-методологічні засади соціології щодо осмислення релігії в сучасному суспільстві. Теоретичний та емпіричний рівні соціології релігії. Понятійно-категоріальний апарат соціології релігії. Зв'язок соціології релігії з іншими науками. Соціологія релігії: вивчення релігії як соціального феномена, складника суспільних

відносин; мережі зв'язків і залежностей, що характеризують становище релігії в суспільстві. Український конфесійний плюралізм та його особливості. Міжконфесійні конфлікти в регіонах України: причини виникнення та шляхи подолання. Толерантність — важливий чинник міжконфесійної злагоди в поліетнічному соціумі.

4. Психологія релігії.

Вивчення психологічних компонентів (почуттів, настроїв, емоцій, переживань) у релігійної свідомості, внутрішніх психічних процесів, стану та властивостей віруючої особи. Історичне вивчення релігії.

5. Зародження та ранньоісторичні форми релігії

Зародкування і формування релігії. Проблема виникнення релігії. Міф як тип первісної релігії: відсутність розмежування природного і надприродного, чуттєвого і духовного. Форми найдавніших вірувань: тотемізм (уявлення про надприродні кровні зв'язки даного роду чи племені з певним видом рослин чи тварин), анімізм (віра в існування душі), фетишизм (наділення предметів неживої природи чуттєвими і надчуттєвими якостями), магія (віра в існування надприродних засобів впливу на природу чи на людину), шаманізм (віра в надприродні можливості професійних служителів культу). Політеїстичні та монотеїстичні релігії.

Список рекомендованої літератури

1. Академічне релігієзнавство. Підручник / За ред. проф. Колодного А. – К.: Світ знань. 2000.
2. Воропай Олекса. Звичаї нашого народу. – К.: 1991. Т.2.
3. Дяченко Ю.П. Українці: народні вірування, повір'я, демонологія. – К. 1992.
4. Васильев Л.С. История религий Востока. М. 1983.
5. Лубський В.І. Релігієзнавство. К. 1997.
6. Малерб М. Религии человечества. М.-СПб. 1996.
7. Самыгин С.И., Нечипуренко В.Н., Полонская И.Н. Религиоведение: социология и психология религии. Ростов-на-Дону. 1996.
8. История религии (коллектив авторов). СПб. 1997.
9. Энциклопедия для детей. Т.6. Ч.2. Религии мира. – 5-е изд. Под ред. М.Д.Аксенова. – М.: Аванта, 1999.
1. Малераб Мишель. Религии человечества. – М.- СПб, 1997.
2. Шахнович М.И. Приметы верные и суеверные: Атеистические очерки народного знания и бытового суеверия. – Л.: Лениздат, 1984.
3. Малахова И.А. Современный баптизм: идеология и деятельность. – М.: Знание, 1987.
4. Филимонов Э.Г. Баптизм и гуманизм. – М.: Мысль. 1968.
5. Надольский Р.В. Баптизм в прошлом и настоящем. – Минск: Беларусь, 1987.
6. Митрохин Л.М. Баптизм: история и современность. – СПб: РХГИ, 1997.
7. Сандулов Ю. Дьявол: Исторический и культурный феномен. – СПб.: Лань, 1997.
8. Сатанизм // Истоки тайноведения: справочник по оккультизму.- Симферополь, 1994.
9. Энциклопедия «Христианство». В 3-х т. М. 1995.
10. Щапов Я.Н. Религии мира. – М.: Просвещение. 1994.
11. Герхард Пфандаль Елена Уайт и современные пророки // Адвентистский вестник, № 3 (53), 2007.

12. Тиллих П. Систематическое богословие.
13. Джемс У. Многообразие религиозного опыта.
14. Элиаде М. Аспекты мифа. М. 1995.
15. Радхакришнан С. Индийская философия. В 2-х т. М. 1993.
16. Судзуки Д. Дзен-буддизм.
17. Розанов В.В. В темных религиозных лучах.
18. Флоренский П.А. Столп и утверждение истины.
19. Ильин И.А. Аксиомы религиозного опыта.
20. Абаев Н.В. Чань-буддизм и культурно-психологические традиции в средневековом Китае. Новосибирск. 1989.

Розділ VI. Історія релігій

1. Національні релігії

Характерні риси первісних релігійних вірувань. Анімізм як віра в існування душі (двійника тіла, носія життя). Фетишизм як наділення деяких предметів і явищ неживої природи надчуттєвими якостями. Тотемізм як вірування в існування надприродних кровних зв'язків даного роду (клану) з певним видом тварин або рослин. Табу як заборона на використання певного предмету. Шаманізм як віра у можливість безпосередньо спілкуватись із духами. Культ жіночого божества родючості (богині-матері). Культ предків (померлих родичів). Ідолопоклонство та пов'язані з ним практики жертвоприношень. Особливості стародавніх релігій: давньоєгипетської, месопотамської, давньогрецької, давньоримської. Система первісних вірувань іранців. Заратустра: ідеї та реформи. Авеста – священна книга маздеїзму. Попередники індуїзму: ведизм і брахманізм. Веди і Упанішади як основні джерела віровчення індуїзму брахманського періоду. Іудаїзм як національна релігія єврейського народу та перша монотеїстична релігія. Історія іудаїзму (від часів Авраама до сучасності).

2. Характеристика світових релігій. Буддизм

Поняття «світова релігія». Ознаки світової релігії. Роль буддизму, християнства та ісламу в історії світової цивілізації. Буддизм – найдавніша світова релігія. Виникнення і становлення буддизму. Гаутама Будда – засновник релігії. «Трипітака» – головне джерело буддизму. Розповсюдження буддизму. Буддизм на карті світу. Основа віровчення буддизму - чотири благородні істини: 1) життя – це страждання; 2) причина страждань – бажання; 3) звільнення від бажань позбавляє страждань; 3) спосіб позбутися страждань – наслідування шляху спасіння. Восьмеричний благородний шлях спасіння. Нірвана як ідеальний стан людського буття. Карма – закон відплати або закон причинно-наслідкових зв'язків. Культ Будди. Особливості богослужіння. Буддійські культові споруди. Сангха – головна форма релігійної організації. Свята та традиції в буддизмі. Основні напрямки буддизму: махаяна, хінаяна. Ламаїзм. Дзен-буддизм. Буддизм в сучасному світі.

3. Християнство – одна з світових релігій

Соціально-історичні умови виникнення християнства. Ідейні джерела християнського віровчення. Біблія як священна книга і як культурно-історичний феномен. По-стать Ісуса Христа: історія та міф. Формування церковної організації. Секти, ересі. Формування догматики, культу. Перші Вселенські собори та прийняття «Символу віри». Розкол християнської церкви на Західну та Східну. Причини розколу. Като-

лицизм: особливості устрою католицької церкви; особливості католицької догматики. Православ'я як містичне розуміння християнства. Православна догматика. Автокефальні та автономні православні церкви. Церковна ієрархія. Таїнства, їх зміст та форма. Календар православних свят. Реформація, виникнення протестантизму. М. Лютер, Ж. Кальвін. Лютеранство (євангелічні лютеранські церкви), кальвінізм (реформаторство, пресвітеріанство, конгрегаціоналізм). Особливості догматики та устрою протестантських церков. Господарська етика протестантизму. Сучасний протестантизм.

4. Іслам – одна з світових релігій

Виникнення ісламу. Пророцтва Мухаммеда, зміст ісламського віровчення, його зв'язок з християнством та іудаїзмом. Мухаммед та його наступники (халіфи), розкол мусульман на сунітів та шіїтів. Коран – Святе письмо ісламу. Сунна – Святий переказ мусульман-сунітів. Сім основних догматів: вчення про надприродні сили, вчення про священні книги, вчення про загробне життя, вчення про кінець світу, вчення про приреченість, вчення про священну війну з невірними. Вчення про безсмертя душі. Мусульманський культ (п'ять стовпів віри). Мусульманські свята. Шаріат. Течії та секти в ісламі. Сунізм. Шіїзм. Хариджизм. Суфізм. Мутазиліти. Іслам в сучасному світі.

Список рекомендованої літератури

10. Академічне релігієзнавство. Підручник / За ред. проф. Колодного А. – К.: Світ знань. 2000.
11. Воропай Олекса. Звичаї нашого народу. – К.: 1991. Т.2.
12. Дяченко Ю.П. Українці: народні вірування, повір'я, демонологія. – К. 1992.
13. Васильев Л.С. История религий Востока. М. 1983.
14. Лубський В.І. Релігієзнавство. К. 1997.
15. Малерб М. Религии человечества. М.-СПб. 1996.
16. Самыгин С.И., Нечипуренко В.Н., Полонская И.Н. Религиоведение: социология и психология религии. Ростов-на-Дону. 1996.
17. История религии (коллектив авторов). СПб. 1997.
18. Энциклопедия для детей. Т.6. Ч.2. Религии мира. – 5-е изд. Под ред. М.Д.Аксенова. – М.: Аванта, 1999.
21. Малераб Мишель. Религии человечества. – М.- СПб, 1997.
22. Шахнович М.И. Приметы верные и суеверные: Атеистические очерки народного знания и бытового суеверия. – Л.: Лениздат, 1984.
23. Малахова И.А. Современный баптизм: идеология и деятельность. – М.: Знание, 1987.
24. Филимонов Э.Г. Баптизм и гуманизм. – М.: Мысль. 1968.
25. Надольский Р.В. Баптизм в прошлом и настоящем. – Минск: Беларусь, 1987.
26. Митрохин Л.М. Баптизм: история и современность. – СПб: РХГИ, 1997.
27. Сандулов Ю. Дьявол: Исторический и культурный феномен. – СПб.: Лань, 1997.
28. Сатанизм // Истоки тайноведения: справочник по оккультизму.- Симферополь, 1994.
29. Энциклопедия «Христианство». В 3-х т. М. 1995.
30. Щапов Я.Н. Религии мира. – М.: Просвещение. 1994.

31. Герхард Пфандаль Елена Уайт и современные пророки // Адвентистский вестник, № 3 (53), 2007.
32. Тиллих П. Систематическое богословие.
33. Джемс У. Многообразие религиозного опыта.
34. Элиаде М. Аспекты мифа. М. 1995.
35. Радхакришнан С. Индийская философия. В 2-х т. М. 1993.
36. Судзуки Д. Дзен-буддизм.
37. Розанов В.В. В темных религиозных лучах.
38. Флоренский П.А. Столп и утверждение истины.
39. Ильин И.А. Аксиомы религиозного опыта.
40. Абаев Н.В. Чань-буддизм и культурно-психологические традиции в средневековом Китае. Новосибирск. 1989.

Розробник тестів

Завідувач кафедри філософії



Мелещук А.А.

Окороков В.Б.